

Omdat / doordat

home / taaloket / omdat / doordat

Wat is het verschil tussen *omdat* en *doordat*?

Omdat en *doordat* kunnen allebei een oorzaak aanduiden. *Omdat* kan ook een reden aanduiden; er zit dan een drijfveer, overtuiging en/of gedachte achter. Juist zijn dus:

- Hij zei dat hij thuisbleef *omdat* hij ziek was. (reden)
- Zeg je dat *omdat* je denkt dat ik het wil horen? (reden)
- *Omdat* er heel warm weer werd voorspeld, zijn we al vroeg naar het strand gegaan. (reden)
- De kleuters waren nerveus *omdat* Sinterklaas in aantocht was. (twijfelgeval, maar het lijkt meer een reden dan een oorzaak)
- Ik kon naar binnen *doordat/omdat* de deur open was. (oorzaak)
- De auto slipte *doordat/omdat* de weg glad was. (oorzaak)

De *Algemene Nederlandse Spraakkunst* (1997) vermeldt: “*Omdat* is redengevend en oorzaakaanduidend; *doordat* kan niet gebruikt worden voor zinnen die duidelijk redengevend zijn.” De woordenboeken geven al enkele decennia hetzelfde aan. De Dikke Van Dale vermeldde in de elfde druk (1984) nog wel dat bijvoorbeeld ‘Dat komt omdat ...’ minder verzorgd is dan ‘Dat komt doordat ...’ In de volgende druk (1992) is die waarschuwing geschrapt.

Keuzevrijheid bij oorzaken

Hoewel er bij oorzaken dus een keuzevrijheid bestaat tussen *omdat* en *doordat*, zal er wel vaak een voorkeur voor het ene of juist het andere woord bestaan. Hiervoor is echter geen algemene richtlijn te geven. Zo’n voorkeur kan van zin tot zin en van persoon tot persoon verschillen. Zo zouden wij in de zin ‘De overstroming ontstond doordat de dijken doorbraken’ liever niet *omdat* gebruiken. En in ‘Omdat ieder mens verschillend is, ...’ gaat onze voorkeur juist wél uit naar het gebruik van *omdat*.

Het *Etymologisch Woordenboek van het Nederlands* merkt bij *omdat* en *doordat* overigens op: “Het onderscheid tussen een oorzaakaanduidend *doordat* en een redengevend *omdat* is pas rond 1860 kunstmatig opgelegd.” Je zou kunnen zeggen dat deze opgelegde regel in de praktijk nooit echt heeft geleefd. Wie het toch prettig vindt zich er strikt aan te houden, kan dat natuurlijk gerust doen.